Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Alexandru Mardari)
Dosarul nr. 2a-378/24
(2-22143192-02-2a-24012024)

D E C I Z I E

17 aprilie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Vitalie Cotorobai și Viorica Mihaila
Grefier Cristian Adam

examinând în ordine de apel, în ședință publică, cererea de apel declarată de apelanta Elena Rotari, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 7 iunie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Rotari împotriva lui Denis Bîrladeanu, lui Leonid Iovu și Alei Iovu, intervenient accesoriu Instituția Publică ”Agenția Servicii Publice” cu privire la reluarea procesului de lichidare a persoanei juridice Firma Industrie și Comerț ”ROMAN & CO” Societate cu Răspundere Limitată,

c o n s t a t ă:

Pretențiile reclamantului:

La 19 august 2022, Rotari Elena a depus cerere de chemare în judecată către Bîrlădeanu Denis, Iovu Leonid și Iovu Ala, solicitând redeschiderea procedurii de lichidare a Firmei de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL, lichidator - Bîrlădeanu Denis și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii indică că, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Firmei de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL solicitând achitarea salariului neplătit, contribuțiile de asigurări sociale și constatarea raporturilor de muncă, însă, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 iulie 2022, s-a dispus încetarea procesului în baza art. 265 lit. g) din Codul de procedură civilă, pe motiv că, la 17 mai 2022, Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL, a fost radiată din Registrul de stat al persoanelor juridice, fiind prezentate un șir de înscrisuri, inclusiv și Decizia Serviciului înregistrare a unităților de drept

Cahul din 17 mai 2022 privind radierea persoanelor juridice din Registrul de stat al persoanelor juridice.

Astfel, reclamanta consideră că lichidarea întreprinderii-pârâte, a fost făcută conștient, intenționat și cu scopul de a se eschiva de la achitarea datoriilor, în special a celor pe care le are față de reclamantă.

De asemenea, reclamanta a menționat că, începând cu anul 2021, s-a adresat către pârâtă cu cerere de a i se achita drepturile salariale restante, însă Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL s-a eschivat, or, pe parcursul a mai multor ani, aceasta a diminuat plățile salariale pe care le datora reclamantei, nu a achitat conform prevederilor legale orele de muncă suplimentare, respectiv, nu a calculat corect și nu a achitat alte plăți care i se cuveneau reclamantei și care se calculează având ca bază mărimea salariului (concediu, contribuții de asigurare socială, contribuții de asigurare medicală ș.a.).

La rândul său, comportamentul pârâtei a dus și la diminuarea plăților făcute la bugetul de stat ca impozit reținut la sursa de plată, contribuții de asigurare socială, contribuții de asigurare medicală.

Soluția primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 07 iunie 2023, cererea de chemare în judecată înaintată de Rotari Elena a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pretențiile din apel:

La 26 iunie 2023, Rotari Elena, prin intermediul avocatului Balaban Sergiu, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 07 iunie 2023, iar la 26 ianuarie 2024 a fost înregistrată cererea de apel motivată prin care s-a solicitat, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri, prin care, cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel s-a indicat că hotărârea atacată cu apel, este emisă în rezultatul încălcării esențiale a normelor privind motivarea corespunzătoare, interpretării eronate a acțiunilor de fapt, care s-au realizat, a normelor de drept materiale, precum și în rezultatul aprecierii eronate și arbitrare a actelor probatorii.

Astfel, reiterând circumstanțele de fapt, descrise în cererea de chemare în judecată, apelanta a menționat că, inițial, prima instanță a respins cererea cu privire la conexarea și examinarea în aceiași procedură, a cauzei principale și a cauzei intentată separat pendinte ce ține de anularea lichidării persoanei juridice și cererea de suspendare a examinării cauzei principale inițială.

Apelanta a mai indicat că, motiv pentru încetarea procesului inițial pe litigiul de muncă, a fost invocat faptul că, la 17 mai 2022, Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL, a fost radiată din Registrul de stat al persoanelor juridice, însă, consideră că lichidarea întreprinderii-pârât, a fost făcută conștient, intenționat

și cu scopul de a se eschiva de la achitarea datoriilor, în special a celor pe care le are față de ea.

În context, apelanta a remarcat că, deja în anul 2021 a început să-și revendice drepturile salariale, iar hotărârea de lichidare a întreprinderii a fost luată la 03 februarie 2022.

La 11 februarie 2022 a fost publicat anunțul în MO fiind acordat termen de 2 luni pentru înaintarea creanțelor, astfel, că la 13 februarie 2022, apelanta a înaintat către pârâta/intimată, cererea prealabilă nr. 7 privind revendicarea drepturilor salariale, iar la 23 februarie 2022, a fost emis răspunsul Firmei de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL la cererea prealabilă, semnat de administratorul Leonid Iovu, dar nu de lichidatorul Bîrlădeanu Denis.

De altfel, apelanta a menționat că, potrivit art. 226 alin. (4) din Codul civil, De la data înregistrării dizolvării, în documentele și informațiile care emană de la persoana juridică, la denumire trebuie adăugată sintagma „în lichidare”. În caz contrar, lichidatorul persoanei juridice răspunde personal pentru prejudiciul cauzat terților.

Cu toate acestea, în răspunsul indicat nu i s-a comunicat că întreprinderea este în proces de lichidare.

În altă ordine de idei, apelanta a menționat că, după cum rezultă din răspunsul din 23 februarie 2022, cererea prealabilă a fost recepționată de pârâtă la 14 februarie 2022, adică după anunțul din 11 februarie 2022 în Monitorul Oficial, iar ca urmare, trebuia să fie luată în considerație de către întreprindere ca o creanță înaintată de creditor în cadrul procedurii de lichidare.

Mai mult ca atât, apelanta a subliniat că, la 24 martie 2022, a înaintat cerere de chemare în judecată către Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL cu privire la revendicarea drepturilor salariale, prin încheierea din 25 martie 2022 acțiunea a fost primită spre examinare, pârâtei fiindu-i comunicată pornirea procesului judiciar și acordat termen până la 12 mai 2022 pentru depunerea referinței și prezentarea probelor corespunzătoare.

Cu toate acestea, la 17 mai 2022, adică în situația în care pe rolul instanței de judecată era pendinte litigiul de muncă, Serviciul înregistrare a unităților de drept Cahul, a emis Decizia privind radierea Firmei de Industrie și ”Comerț Roman și Co” SRL din Registrul de stat al persoanelor juridice.

Însă, apelanta consideră că aceasta a fost emisă cu derogare de la normele legale, or, lipsește data ședinței adunării generale la care s-a adoptat hotărârea de radiere a întreprinderii, registratorul de stat a verificat și stabilit respectarea prevederilor art. 16, 20 a Legii 220 din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, deși normele relevate prevăd că solicitantul modificării unor date înscrise în Registrul de stat, urmează să comunice aceasta ASP în termen de 30 zile de la data adoptării hotărârii.

La fel, nu este clar din ce considerente, decizia de radiere a fost adoptată de către Serviciul înregistrare a unităților de drept Cahul, odată ce adresa juridică și sediul întreprinderii erau în mun. Chișinău.

Acestea și multe alte circumstanțe aferente cazului, confirmă dubiile rezonabile ale apelantei, că Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL, a fost lichidată de asociații acesteia intenționat și cu scopul de a se eschiva de la achitarea datoriilor salariale față de Rotari Elena.

Suplimentar, apelanta a remarcat că, prima instanță neîntemeiat în actul judecătoresc s-a referit la fondul cauzei principale ce ține de litigiul de muncă, or, temeinicia pretențiilor formulate în calitate de creditor sau persoană îndreptățite urmează să le aprecieze instanța de judecată în speța principală.

Termenul legal de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat la 07 iunie 2023, iar cererea de apel a fost înregistrată la 26 iunie 2023, Colegiul civil constată că apelul a fost declarat în termenul legal.

Argumentele părților în ședința instanței de apel:

În ședința de judecată, reprezentantul apelantei Rotari Elena, avocatul Sergiu Balaban, a susținut integral și a reiterat argumentele expuse în cererea de apel solicitând admiterea acestuia precum a fost formulat.

Reprezentantul intimaților Iovu Leonid și Ala avocatul Turuta Constantin, a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea fără modificări a hotărârilor instanței de fond.

Reprezentanții intimaților/intervenienților: - Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL;, a fost radiată, citația a fost expediată fostului administrator, f.d. , nu s-a recepționat -; - IP ”Agenția Servicii Publice-Departamentul Înregistrare și Licențiere a unităților de drept”, fiind legal citați , nu s-au prezentat și nu a înaintat cerere de amânare sau de examinare în lipsă, motiv din care conducându-se în acest sens de prevederile art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa părților absente.

Intimatul Bîrlădeanu Denis nu s-a prezentat în ședința judiciară, a recepționat citația cu aviz, f.d. 162, 167, n-a cerut examinarea în lipsa lui, instanța a decis judecarea cauzei în lipsă.

Aprecierea instanței de apel:

Ascultând explicațiile participanților la proces, analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar și în raport cu prevederile legislației în vigoare, Colegiul civil consideră că apelul declarat este neîntemeiat și urmează a fi respins, din următoarele motive.

Potrivit art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

De asemenea, conform prevederilor art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate, Colegiul civil reține că sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Instanța de apel mai menționează că art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile

adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În esență, după cum rezultă din materialele dosarului, Rotari Elena a fost angajată a Firmei de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL, iar constatând calcularea și achitarea salariului diminuat de către angajator, la 23 martie 2022, a înaintat cerere de chemare în judecată către Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL, solicitând constatarea raporturilor de muncă, încasarea salariului, a indemnizației pentru concedii și încasarea prejudiciilor.

Totodată, instanța de apel reține că, potrivit procesului-verbal al adunării generale a asociaților Firmei de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL din 03 februarie 2022, s-a hotărât lichidarea întreprinderii și numirea în calitate de lichidator pe Bîrlădeanu Denis, la 03 februarie 2022 lichidatorul a depus o cerere către Agenția Publică privind începerea procedurii de dizolvare a persoanei juridice, iar la 17 mai 2022, Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL, a fost radiată din Registrul de stat al persoanelor juridice.

Astfel, în baza art. 265 lit. g) din Codul de procedură civilă, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 09 noiembrie 2022, (menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2023), s-a dispus încetarea procesului civil, la cererea de chemare în judecată înaintată de Rotari Elena către Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL, privind constatarea raporturilor de muncă, încasarea salariului, a indemnizației pentru concedii și încasarea prejudiciilor.

La caz, invocând că lichidarea întreprinderii a fost făcută conștient, intenționat și cu scopul de a se eschiva de la achitarea datoriilor, în special a celor pe care le are față de ea, Rotari Elena a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată solicitând redeschiderea procedurii de lichidare a Firmei de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL.

Fiind învestită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea din 07 iunie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Rotari Elena ca neîntemeiată.

În materie de drept instanța de apel reține că potrivit art. 238 din Codul civil, dacă după radierea persoanei juridice, mai apare un creditor sau un îndreptățit să obțină soldul ori dacă se atestă existența unor active, instanța de judecată poate, la cererea oricărei persoane interesate, să redeschidă procedura lichidării și, dacă este necesar, să desemneze un lichidator. În acest caz, persoana juridică este considerată ca fiind existentă, dar în exclusivitate în scopul desfășurării lichidării redeschise. Lichidatorul este împuternicit să ceară persoanelor îndreptățite restituirea a ceea ce

au primit peste partea din active la care aveau dreptul. Pentru perioada în care persoana juridică nu a existat, se suspendă cursul prescripției extinctive a dreptului de acțiune a persoanei juridice sau față de persoana juridică respective.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel reține că, pentru valorificarea unor creanțe, acestea trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de lege: să fie stabilite fără nici un dubiu și să nu constituie obiectul unui litigiu (creanțe certe), - cuantumul lor să fie precis determinat și să izvorască din temeiuri clare, concise și evidente (creanțe lichide) - să fie ajunse la scadență, putându-se cere de îndată executarea lor, eventual pe cale silită (creanța exigibilă).

Or, ținând cont de circumstanțele elucidate supra și în coroborare cu normele legale aplicabile la caz, Colegiul civil constată că Rotari Elena nu are statut de creditor în sensul prevederilor art. 238 din Codul civil și nu întrunește calitatea de rezervată care ar putea pretinde soldul persoanei juridice, or, calitatea de creditor sau îndreptățit trebuie să existe în mod cert la data lichidării persoanei juridice și nu poate să apară ca urmare a unui eventual litigiu cu persoana juridică lichidată.

Respectiv, Colegiul civil apreciază ca întemeiată concluzia instanței de fond cu referire la respingerea acțiunii Elenei Rotari, or, apelanta nu poate avea nici statut de creditor, nici statut de îndreptățit deoarece, sumele pretinse de către aceasta nu sunt certe, lichide, exigibile, adică litigios.

Suplimentar, instanța de apel remarcă faptul că sumele pretinse de Rotari Elena cu titlu de drepturi salariale rezultate din raporturile de muncă cu Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL, nu întrunesc nici un criteriu în sensul creanțelor față de persoana juridică, or, aspectul respectiv a constituit obiect de judecată, iar potențialul litigiu deja este unul epuizat, astfel că, prin prisma încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 09 noiembrie 2022, (menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2023), apelanta nu are temei legal să înainteze aceleași pretenții față de Firma de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL.

De altfel, instanța de apel consideră declarative argumentele apelantei cu privire la carențele în aspectul informării sale despre lichidarea persoanei juridice, or, pe lângă faptul că lichidarea Firmei de Industrie și Comerț ”Roman și Co” SRL a fost făcută deschis, prin publicarea avizului în Monitorul Oficial al RM din 11 februarie 2022, este de reținut că la etapa lichidării, Rotari Elena nu avea calitatea de creditor al persoanei juridice „Roman & Co” SRL.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel consideră declarative argumentele Elenei Rotari, precum că, deși a încetat procesul, prima instanță ar fi intrat în fondul litigiului de muncă, or, redeschiderea procedurii de lichidare se face în exclusivitate în scopul lichidării redeschise, adică în scopul achitării pretinsei datorii, care de altfel este apreciată prin prisma tuturor circumstanțelor relevante aspectului propus spre examinare.

Suplimentar, Colegiul civil menționează că potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar potrivit art. 372 alin. (1) din Cod, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță.

Nu în ultimul rând, Colegiul civil menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

În acest sens, Colegiul civil menționează că din argumentele apelantului nu se desprinde o încălcare esențială de către prima instanță a unor prevederi legale în raport cu drepturile sale legale, or, apelul declarat, nu conține probe sau argumente noi în urma cărora s-ar constata temeinicia cerințelor și ca consecință netemeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu împrejurările cauzei, circumstanțele de fapt și normele de drept, fiind elucidate de prima instanță și le-a fost dată apreciere corectă.

De asemenea, în opinia Colegiului civil, prima instanță a examinat pricina, în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, desfășurând examinarea litigiului pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încât părțile au avut posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței, respectiv acordând posibilitate participanților la proces de a-și expune poziția, totodată păstrându-și imparțialitatea și obiectivitatea, creând condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Distinct de cele indicate, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții vs France nr. 26561/1995, unde Comisia a menționat că „. . . art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes. . . „, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Respectiv, Colegiul civil consideră că apelul declarat de Elena Rotari, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban este neîntemeiat și urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e :

Se respinge, din lipsă de temei, apelul declarat de apelanta Elena Rotari, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 7 iunie 2023.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței: Ana Panov

Judecătorii: Vitalie Cotorobai

Viorica Mihaila